

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Nicephoro martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

MARTYRIUM SANCTI ET GLORIOSI
MARTYRIS CHRISTI NICEPHORI,

Auctore Simeone Metaphrasite.

FEBRUAR. 9.

Summus
amor in
summum
mutatus
odium.

In illo tempore erat quidam presbyter in magna Antiochia Syriae, nomine Sapricius. Erat autem quidam quoque alius, qui appellabatur quidem Nicephorus: erat verò ordine laicus, & admodum germanus amicus eiusdem presbyteri. Seq; ambo sic mutuò diligebant, vt existimarentur esse fratres germani, nati ex vno vtero: adeò vt esset excellens amor eorum mutuus. Cùm longo autem tempore vississent in hac affectione, bono & honesto infestus & sceleratissimus humani generis inimicus, eis inuidens, talem inter eos peperit dissensionem, vt nec in platea quidem velent sibi inuicem occurrere, ex demònico odio, quod inter se inuicem conceperat. Cùm satis verò longo tempore ita fuissent affecti, ad se rediens Nicephorus, & cognoscens odium esse diabolicum: rogauit amicos quosdam, vt irent ad presbyterum Sapricium, & rogarent eum pro Nicephoro, vt ei culpam condonaret, & eum poenitentia ductum, acciperet propter Dominum. Is verò rursus misit alios amicos, vt ei reconciliaretur. Presbyter autem Sapricius ne eos quidem rogantes audire sustinuit. Rursus ergò Nicephorus rogauit alios quosdam amicos, & misit ad ipsum, vt ei dignaretur sui delicti veniam concedere: vt conuenienter diuino eloquio, in ore duorum vel trium testium staret omne verbum. Ille autem cùm esset duro corde & implacabilis, & oblitus esset Domini nostri Iesu Christi, qui dicit: Remitte, & remittetur vobis. Et rursus: Si afferas donum tuum ad altare, & recordatus fueris, quòd habes aliquid aduersus fratrem tuum, dimitte id, & vadens reconciliare fratri tuo. Et rursus: Nisi remiseritis hominibus delicta eorum, nec pater vester caelestis remittet vobis delicta vestra: omnibus eum rogantibus & petentibus, non condonauit fratri & amico suo. Non enim habebat in se charitatem & misericordiam. Quamobrem iure fuit priuatus regno celorum.

Deut. 19.

Luc. 6.
Matth. 5.
Matth. 6.

Duritia Sa-
pricij.

Sapricius
sistitur ad
tribunal.

Psal. 95.

In primis autem pius & fidelis Nicephorus, cùm vidit Sapricium despexisse communes amicos, qui pro eo petentes, veniam non acceperunt, ipse currens ad aedes Sapricij, se proiecit ad pedes eius, dicens: Condona mihi pater, propter Dominum. Ille verò ei noluit reconciliari vt amico, & maximè cùm rogaretur: & maximè cùm deberet, etiam si non fuisset rogatus, à prima excusatione eum accipere, vt Christianus & presbyter, & qui professus erat seruire Domino. Cùm hæc autem sic fierent, repente existit persecutio & magna afflictio in Antiochia ciuitate, vbi ambo habitabant: & apprehenditur Sapricius vt Christianus, & traditur Præsidi: & stetit ante ipsum, & dixit ei Præses: Quod est nomen tuum? Ille autem dixit: Vocor Sapricius. Dicit Præses: Cuiusnam es generis? Dixit Sapricius: Sum Christianus. Præses dixit: Es clericus? Dixit Sapricius: Locum teneo Presbyteri. Dicit Præses: Augusti nostri & domini huius regionis & finium Romanorum, Valerianus & Gallus, iusserunt, vt qui se dicunt esse Christianos, sacrificent dijs immortalibus. Si quis verò despiciens, respuit hoc edictum, sciat se diuersis tormentis & supplicijs plectendum, & sic grauissima morte esse cõdemnandum. Sapricius autem adstans, dixit Præsidi: Nos Christiani, ò præses, Christum Deum habemus regem: Quoniam ipse est solus verus Deus & creator celi & terræ & maris, & omnium quæ sunt in eis. Omnes verò dij gentium demonia, & pereant à facie vniuersæ terræ, qui nõ possunt alicui opem ferre, aut aliquè ledere aut impedire, cùm sint opera manuum hominum. Tunc iratus Præses, iussit eum proijci in cochleam, iubens eam vehemèter versari. Cùm is ergò adeò acerbè & inhumanè torqueretur, dixit Sapricius Præsidi: Carnis meæ habes potestatem, animæ autem meæ potestatem non habes: sed Dominus Iesus Christus, qui eam creauit. Longo verò tempore tortus, sustinuit tormenta. Cùm vidisset autem improbus & malitiosus ludex eum non persuaderi, tulit in eum sententiam, dicens: Sapricium Presbyterum, qui edicta contemnit Imperatorum, & non paruit, nec dijs immortalibus voluit sacrificare, vt qui à spe Christianorum non tulerit excidere, iubemus tradi supplicio capitis.

Cùm

Cum ergo ipse esset egressus, accepta martyrij sententia, & festinaret ad celestem coronam, audiuit autem sanctus Nicephorus, currens ei processit obviam, & se projecit ad pedes eius, dicens: Martyr Christi, ignosce mihi, quoniam peccavi in te. Ille autem nihil ei respondit: excecatur enim fuerat cor eius a malo demone. Sanctus Nicephorus eum rursus preuenit per aliam viam, & ei occurrit, priusquam ipse egrederetur civitate, & rogavit eum, dicens: Martyr Christi, condona mihi ea, qua in te peccavi ut homo. Ecce enim decepto data est tibi corona a Christo, quem non negasti, sed confessus es nomen eius sanctum coram multis testibus. Ille autem durus & implacabilis, odio cor habens occcatur, neque ei dedit veniam, neque ei verbum voluit respondere, adeo ut ipsi lictores dicerent sancto Nicephoro: Tam stultum hominem nunquam vidimus. V adit ad supplicium capitis: & quomodo petis veniam ab eo, qui iam est moriturus? Dicit eis sanctus Nicephorus: Nescitis, quid petam a confessore Christi: Deus autem scit. Et cum venisset ad locum, in quo erat interimendus Sappricius, rursus ei dixit Nicephorus: Rogo te martyr Christi, ignosce mihi si quid peccavi, ut homo. Scriptum est enim: Petite, & dabitur vobis. Sed eo hec dicente & qua sunt his similia, non audiuit saevus & durus amicus: nec flexus est sodalis asperimus, nec fuit mollitus totus inflexibilis. Non enim audiuit illud: Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo, & proximum tuum sicut teipsum: sed clausit aures cordis sui & corporis, ut aspis surda & clauda, qua non exaudiuit vocem incantantium. Propterea qui personam non respicit, & verax est Dominus, qui dixit: Si non miseritis hominibus delicta eorum, neque pater vester caelestis remittet vobis delicta vestra. & In qua mensura metieris fratri tuo, in ea remetietur tibi: Dominus cum vidisset eum nulla tangi proximi misericordia, iure eum priuavit regno suo celesti: immo vero ille seipsum alienauit a gratia celesti & ab aeternis Dei bonis, propter iniuriam a fratre acceptam recordationem: & maxime quod in germanum & veterem amicum fuisset animo crudeli, immani & irreconciliabili. Tunc dicit licitorum Sappricio: Elede genua tua, ut caput tibi amputetur. Dicit autem eis Sappricius: Quare? Dicunt ei lictores: Quoniam noluit dijs sacrificare, sed contempsit edictum Imperatoris propter hominem, qui dicitur Christus. Hec cum audisset miser Sappricius, respondit licitoribus, hanc miseram & tristem vocem, dicens: Nolite me ferire. Facio enim, quae iusserunt Imperatores, & dijs sacrifico. Sic eum excecavit odium, & ab eo abduxit Dei gratiam. Qui enim per eiusmodi tormenta non negavit Dominum nostrum Iesum Christum, cum venisset ad finem mortis, & esset accepturus praemium & coronam gloriae & spei, negavit vitam aeternam, & fuit apostata.

Hec cum audisset sanctus Nicephorus, rogavit Sappricium cum lachrymis, dicens: Noli, o frater, noli transgredi & negare Dominum nostrum Iesum Christum. Noli omnino, rogo te ab eo deficere, & perdere celestem coronam, quam per multa acquisisti tormenta & afflictiones. Ille autem noluit eum omnino audire, sed contendit abire ad interitum & tenebras vltimae mortis, & ad ignem, qui non potest extinguui. Qui tanti precij gloriam in momento vnus horae ictus gladij perdidit, re vera fuit miser, excecatur ab odio. Non enim audiuit Dominum nostrum Iesum Christum, dicentem in sancto Euangelio: Si afferas munus tuum ad altare, & recorderis quod frater tuus habet aliquid aduersus te, dimitte munus tuum ante altare: & vade primum, & reconciliare fratri tuo, & tunc veniens, offer munus tuum. Et rursus Petro principi Apostolorum, cum rogasset Dominum, Quoties, si peccauerit in me frater meus, dimittam ei? septies? Respondit Dominus: Non dico tibi, septies: sed, septuagies septies. Ille autem miser ne semel quidem voluit condonare fratri suo, & maxime petenti veniam & roganti. Et Dominus quidem noster & Deus iussit ex animo condonare vnique, & dimisso munere, quod Deo est offerendum, currere ad reconciliationem. Ille vero ne summis quidem labris condonauit ei, quem poenitebat: nec in animum induxit, ut ei roganti remitteret: sed clausit viscera sua a fratre suo, propterea clausae sunt ei fores regni celorum, & recessit ab eo gratia diuini & viuifici spiritus, & perdidit magnam, preciosam, & gloriosam coronam martyrij. Quamobrem, o dilecti, nos quoque diligenter caueamus ab hac diabolica operatione, odij, inquam, & iniuriam acceptae recordatione, ut nostrorum quoque peccatorum detur nobis remissio a Domino Iesu Christo, conuenienter ei quod dicitur: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Fidelis est enim qui promisit.

Ecce perti-
nacia, etia
post tantos
cruciatu.

Matth. 7.

Matth. 19.
& 22.
Psal 57.
Deut. 10.
Matth. 6.

Hic est odij
fructus.

Matth. 5.

Matth. 18.

Odiu sum
me vitadu.
Matth. 6.

Beatus autem Nicephorus postquam vidit transgressum esse Sapricium, magna voce dicit liſtoribus: Ego sum Christianus, & credo in nomen Domini nostri Iesu Christi, quem iste negavit. Me ergo iam pro ipso ferite. Liſtores vero non ausi sunt eum ferire absque iussu Preſidis, mirati sunt autem omnes, quod se ita ad mortem tradiderit. Liber enim dicebat: Sum Christianus, & dijs vestris non sacrifico. Vnus autem ex liſtoribus currēs, renunciauit Preſidi, dicens: Sapricius quidem pollicetur se dijs sacrificaturum: est verò illic quidam alius qui vult mori propter eum, qui dicitur Christus, clamans & dicens liberè: Christianus sum, & dijs vestris non sacrifico, nec obedio edictis Imperatorum. Postquam hæc autem audiit Preſes, in eum tulit sententiam, dicens: Si non sacrificat dijs immortalibus, prout iusserunt Imperatores, iubeo eum mori gladio. Sapricium verò sinite abire. Tunc accipientes sanctum Nicephorum, eum capite truncarunt, vt Preſes iusserat, nono mensis Februarij: & sic cōsummatuſ fuit in Christo sanctus martyr Christi Nicephorus: & ascendit in cælos coronatus, per fidem in Christum, charitatemq; & humilitatem. Quoniam enim propensus fuit ad charitatem & humilitatem, ideò fuit redimitus corona martyrij, & dignatus est referri in numerum martyrum: Ad laudem & gloriam magni Dei & Seruatoris nostri Iesu Christi: Cui gloria & potentia nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Nicephorus accipit coronam Sapricij.

VITA S. ANSBERTI EPISCOPI ROTHOMAGENSIS, AB ANGRADO MONACHO SCRIPTA, & dedicata Hilberto Abbati Fontanellenſi.

FEBRUAR. 9.

Genus & patria Ansberti.

O tempore quo scepra regni Fræcorum gubernabat Clotarius filius Clodouci regis & Bathildis reginæ vnâ cum germanis suis, videlicet Childerico & Theodorico, sanctæ recordationis ecclesiæ Rothomagensis antistes Ansbertus, virtutibus clarus, ac sacerdotio dignus, à patre Siuino, & pago Veliocassino patrimonioque, vocabulo Calcegio, nobili erat ortus genere. Sed repudiato stemmate patrum, mox vt valuit, sola conditoris paternitate elegit censeri. Denique præfatus genitor ipsius sub prædictis regibus militauit, & vitæ præsentis cunctis mortalibus commune debitum soluit. Sed hanc terrenæ dignitatis originem & patrum gloriam in beato viro non necesse remur enumerare, cum omnis ei gloria de amore veritatis & cōtemptu fuerit mundi. Nam nobilitatem sui generis in pueritiâ æuo iam quasi fastidiēs, & solius Christi desiderio anhelans, cunctos superuacuos horrebat honores. Traditur deindè à parentibus magistris strenuis, literis erudiendus. Eruditur sine aliqua suorum instantia, fuerat nanq; in eo dulcis infantia, modesta pueritia, grauis adolescentia. Qui cum adultus, pubertatis excederet annos, secularis eius pater, vt vnicum eum diligēs, venationibus eum occupari, & dulcedine seculi armari cupiebat. Sed quo oblectabatur grandæuus pater, adoleſcens filius per omnia fastidiebat.

Traditur literarum studijs.

* generosissimam

Despondetur ei nobilissimæ puella.

Nota præcætam illustri virginitis.

His diebus quidam illustris, Rotbertus nomine, generosa ex stirpe proditus, gerulus fuerat annuli regis Clotarij. Cuius filiam * religiosissimam ac nobilissimam Angadrisinam prædictus illustris Siuinus à præfato inclyto Rotberto expetijt, volens eam suo iuueni filio Ansberto sociari. Nec mora, præbens assensum eius petitioni prædictus illustris Rotbertus, constituto die, casto iuueni casta despondetur & puella. Denique ambo integritatem mentis & corporis castè seruare cupientes, omnipotentem deprecabantur Dominum, vt voluptatum venena à cordibus eorum dignaretur repellere. Deindè orante beata Angadrisina virgine, vt speciositas illius in deformitatem verteretur, illic Dominus preces eius exaudiuit. Nam facies illius ita exulcerata ac immundissima lepra cooperta mox apparuit, vt à confortijs hominum, qui cunque eam vidisset, exemplo segregandam decerneret. Medicorum deindè concurrat frequentia iussu genitoris, vt soboli charæ si quiuissent opitulari medelis, collatis præmijs, digni munererentur. Sed quanto instantiùs huic operi insistebant, tanto Christi sponsa deformior vlcerosiorque apparebat. Tum pater diuinitus circa suam sobolem hoc fieri intelligens, inquirebat ab ea,